

OK-Kraft AS v/Ivar Asbjørn Lervåg
Postboks 1016
7801 NAMSOS

Vår dato: 09 JUL 2012
Vår ref.: 200801988-30 ksk/sosb
Arkiv: 312/121.AZ
Deres dato: 7.7.2010
Deres ref.: Ivar Asbjørn Lervåg

Saksbehandler:
Solveig Silset Berg
22 95 93 25

Avslag på søknad om konsesjon for bygging av OK kraftverk i Orkdal og Meldal kommuner, Sør-Trøndelag - vedtak

NVE mener at bygging av OK kraftverk både vil være i konflikt med vernestatus for vassdraget og uavhengig av dette medføre skade og ulempe for allmenne interesser som er større enn de fordelene tiltaket vil gi. Kravet i vannressursloven § 25 og § 35 første ledd, post 5 og 8 er dermed ikke oppfylt. NVE gir derfor ikke tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av OK kraftverk.

Bakgrunn

NVE mottok den 7.7.2010 søknad fra OK-Kraft AS v/Ivar Asbjørn Lervåg om tillatelse etter vannressursloven § 8 til å bygge OK kraftverk i elva Svorka i Orkdal og Meldal kommuner i Sør-Trøndelag fylke.

Svorka (121.AZ) er varig vernet gjennom supplering av Verneplan for vassdrag i 2005. Svorka har sitt utspring i Krokutvatna og munner ut i Orkla ved Svorkmo. Vassdraget har store verdier knyttet til biologisk og geologisk mangfold. Landskapet er variert og vassdraget har ulike løpsformer som framstår som sentrale landskapselementer. Feltet er attraktivt i friluftssammenheng. Kulturminneinteressene er store og samiske interesser bidrar til å gi området meget stor verdi. Produktivitet og mangfold er svært store, og det er innslag av flere sjeldne arter.

I St.prp. nr. 75 (2003-2004) Supplering av Verneplan for vassdrag ble det foreslått å åpne for konsesjonsbehandling av kraftverk med installasjon på inntil 1 MW i vassdrag som er vernet i Verneplan for vassdrag. Dette ble vedtatt av stortinget den 18.2.2005, jf. vedtak nr. 240. En helt klar forutsetning for å gi konsesjon vil likevel være at verneverdiene ikke blir svekket, jf. § 35 punkt 8 i vannressursloven.

Planlagt utbygging

Kraftverket vil utnytte et nedbørfelt på 283 km². Middelvannføringen er beregnet til 7,93 m³/s, og omsøkt maksimal slukeevne er 2,72 m³/s som tilsvarer 34 % av middelvannføringen. Alminnelig lavvannføring er beregnet til 1,92 m³/s. 5-persentiler for sommer- og vintervannføringen er estimert til henholdsvis 1,83 m³/s og 0,7 m³/s. Det søkes om slipp av minstevannføring tilsvarende 5-persentilene.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Planlagt installert effekt er på 0,99 MW. Kraftverket vil utnytte et fall på 49 m, mellom inntak på kote 179 og utløp på kote 130, og vil gi en midlere årlig produksjon på ca. 6,5 GWh (beregnet produksjon uten slipp av minstevannføring). Ved en minstevannføring lik 5-persentilene vil den årlige produksjonen bli ca. 5,0 GWh. Lengde på berørt elvestrekning vil være 2100 m.

Under NVEs sluttbefaring den 11.5.2011 ble det presentert et nytt alternativ for inntaksløsning. I e-post av 16.5.2011 ba NVE om en mer detaljert beskrivelse av dette alternativet. I samme e-post ba NVE også om en nærmere undersøkelse av rørtraseen som var preget av lite fall og motfall i enkelte partier.

I e-post fra tiltakshaver datert 10.2.2012 beskrives det nye alternativet for inntaksplassering i et notat utarbeidet av SWECO. Dette er i følge tiltakshaver det alternativet de betrakter som hovedalternativ. Selve inntaket og inntaksdammen vil ikke bli forandret i forhold til det omsøkte alternativet fra konsesjonssøknaden. Det planlegges en betongdam på kote 179 som skal være ca. 4 m bred og ca. 4 m høy. Det planlegges å sprengre en kanal med lengde 15 m og bredde 2 m i den lille øya mellom Stavelifossen og bekkekløften som går parallelt med Stavelifossen. I tillegg skal det etableres en terskel i utløpet til Stavelifossen.

Oppmålingen av terrenget langs traseen viste at de første 100 m etter inntaket vil bli utfordrende. Eksisterende grusvei ligger på ca. kote 183, mens rørsenter vil ligge omtrent på kote 177. Rørgrøften vil bli sprengt i fjell på nedsiden av veien ved siden av bekkekløften, med bunn ca. på kote 176,5. Grøften vil på noen steder bli opptil 5 m dyp. Veikrysset ved Bukkbrustuggu ligger på kote 168,42 og vurderes som lavt nok til at grøftedybden reduseres til ca. 3-3,5 m. Fra dette punktet er det forholdsvis flatt og rørtraseen vurderes videre å være uproblematisk ned til kraftstasjon etter omsøkt alternativ.

NVE ønsket videre at det skulle undersøkes mulighet for å legge rørtraseen lengre sør i nedre del da det under befaring utpekte seg som et mulig bedre alternativ bl.a. med mindre motfall. Søker har ikke gjort denne vurderingen og mener at omsøkt alternativ er det beste alternativet og at dette totalt vil bidra til mindre inngrep.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 11.5.2011 sammen med representanter for søkeren, kommunen, Sør-Trøndelag fylkeskommune, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og TrønderEnergi. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Tilleggsnotat fra SWECO datert 10.2.2012 er vurdert av NVE og sendes ikke ut på begrenset høring, da vi mener saken er tilstrekkelig belyst til å fatte vedtak i saken.

Meldal og Orkdal kommuner, datert hhv. 30.9.2010 og 8.10.2010

Meldal og Orkdal kommuner tilrår at det gis konsesjon til bygging av OK kraftverk under forutsetning av at foreslåtte avbøtende tiltak og vilkår blir tatt med.

Som avbøtende tiltak legger kommunene vekt på at det må brukes stedegent frø ved tilsåing av rørgatetrase, eller eventuelt at en lar traseen gro igjen på naturlig vis. Anleggsarbeid bør unngås i hekke- og yngletida, og hogst av trær bør i størst mulig grad unngås i nærområdet til vassdraget, særlig gjelder dette stor osp.

Som vilkår presiserer kommunene at rørgate må legges helt utenom bekkekløft i starten ved inntaksdam og at rørgaten må legges mest mulig etter eksisterende vei, spesielt den første strekningen av rørgatetraseen etter inntaket.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag (FM), datert 8.10.2010

FM mener at omsøkte tiltak vurderes å være innenfor rammen av retningslinjen for utbygging av småkraftverk i verna vassdrag, men at konsesjon bare bør gis hvis det er mulig å gjennomføre tiltaket uten at verneverdiene forringes og i tråd med Meldal kommunes forvaltningsplan for Svorkavassdraget. FM mener videre at et område med et høyt antall arter er verdt å bevare i et område som ellers er beskrevet som artsfattig. FM mener at minstevannføring må sikres i begge løp, også i hovedfossen (foss sør). FM tilføyer at om Stavelifossen går tørr i en større andel av året, så er dette uakseptabelt. Minstevannføringssinnretninger må etableres slik at det slippes vann selv om kraftverket ikke går. Planlagt bygging av terskel i utløpet av Stavelitjønna bør fravikes, for å opprettholde de naturlige forholdene så godt som mulig. FM tilrår at konsesjonshaver pålegges oppfølgende undersøkelser på viktige vanntilknyttede og fuktighetskrevenne arter for å framskaffe kunnskap, hvis en konsesjon blir gitt. Det bør også sees på mulige kompenserende tiltak for eventuelt å opprettholde natur- og opplevelsesverdiene. FM råder NVE til å vurdere samlet belastning på vassdragsnaturen i regionen.

Direktoratet for naturforvaltning, datert 26.10.2010

Den omsøkte reguleringen vil ikke endre vannføringen og produksjonsforholdene på anadrom strekning av Orkla. DN støtter for øvrig de vurderinger som er avgitt i Fylkesmannens uttalelse i denne saken (jfr. Fylkesmannens brev til NVE av 8.10.2010).

Sør-Trøndelag fylkeskommune, datert 27.9.2010

Fylkeskommunen anbefaler å ikke gi konsesjon til OK kraftverk slik søknaden foreligger, med inntaksdam i sideløp og rørgate i/langs bekkekløft.

Fylkeskommunen har ingen spesielle merknader til søknaden når det gjelder automatisk fredete kulturminner, men minner om den generelle aktsomhetsplikten.

Sør-Trøndelag fylkeskommune, datert 28.10.2011

Sør-Trøndelag fylkeskommune hadde møte med tiltakshaver 25. 10.2011 som la frem planer om et inntaksarrangement nedstrøms de omtalte tømmerfløtingsinstallasjonene. Fylkeskommunen har ingen innvendinger mot dette inntaksarrangementet, og har ikke flere kommentarer enn det som tidligere er presentert.

Sametinget, datert 02.11.2010

Sametinget foretok befarings av tiltaksområdet den 18.10.2010. Det ble ikke registrert noen automatisk fredete samiske kulturminner, men det ble registrert to kullmiler i området. Den ene kullmilen ligger i trasé for rørgate, mens den andre ikke blir berørt av tiltaket. Sametinget oppfordrer til at kullmilene blir liggende urørt da de er en viktig del av kulturlandskapet og viser til en historisk dybde i området. Sametinget mener det ikke er fare for at tiltaket kommer i konflikt med automatisk fredete samiske kulturminner, men minner om at skulle det komme fram gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og melding sendes Sametinget.

Reindriftsforvaltningen Sør-Trøndelag/Hedmark, datert 17.8.2010

Ut i fra de kart som ligger ved søknaden, kan ikke Reindriftsforvaltningen se at den planlagte utbyggingen vil få noen innvirkning på den samiske tamreindrifta i Trollheimen (inkl. Ilfjellet/Grefstofjellet).

Statens vegvesen – Region midt, datert 9.8.2010

Vegvesenet har ingen innvendinger til at konsesjon gis.

Naturvernforbundet avd. Orklaregionen, datert 29.9.2010

Naturvernforbundet ber NVE avvise konsesjonssøknaden. Dette begrunnes i de store biologiske verdiene i området og at området er registrert som en viktig og prioritert naturtype. De mener videre at inngrepet reduserer verneverdiene og derfor er i strid med forvaltningsplanen for vassdraget. Det eksisterer ikke et norsk kraftbehov som kan rettferdiggjøre dette naturinngrepet og søknaden bør derfor avslås.

Subsidiært ber de om at maks slukeevne blir redusert til 10 % av middelvassføringa. Naturvernforbundet peker på at Stavelifossen/Stavelitjønna ble utsortert som uaktuelt i MIKRAST. De peker også på at inngrepet skjer i et område som ble særlig vektlagt som argument for vern under verneprosessen for Svorka-vassdraget hvor det biologiske mangfoldet rundt Stavelifossen ble sett på som spesielt viktig.

TrønderEnergi (TE), datert 17.9.2010

TE opplyser at utløpet til OK kraftverk er plassert i inntaksbassenget til Svorkmo kraftverk. Under visse forhold og situasjoner er det på relativt kort tid stor variasjon i vannstandshøyder i inntaksbassenget. Kraftverkene i Orkla (KVO) kan ikke akseptere nye restriksjoner på manøvreringen av Svorkmo kraftverk eller ulemper for driften som skyldes det planlagte tiltaket. KVO anser det som tiltakshaver sitt ansvar at kraftverket dimensjoneres og plasseres slik at det både i normale og unormale driftssituasjoner i Svorkmo ikke oppstår skader på tiltaket. Detaljplaner rundt kraftstasjon og avløp bør utformes i samråd med KVO.

Søkers kommentarer til høringsuttalelsene

Søker har i e-post av 7.2.2011 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

”...

OK-Kraftverk vil kontakte TrønderEnergi i forbindelse med detaljplanlegging av anlegget. Det er i utbyggers interesse at anlegget utformes slik at skader og ulemper unngås.

De høringsuttalelser vedrørende inntaksområde og rørtrase som er kommet fra Orkdal kommune, Meldal kommune og Sør-Trøndelag fylkeskommune vil utbygger se på alternativ inntaksløsning, samt muligheten for å flytte rørtrase bort fra bekkeløft. Det vises her til vedlagte skisse til ny plassering og utforming av inntak. Det vurderes å etablere en liten terskeldam i utløpet av elva for å kontrollere laveste vannstand. Ved å legge rørtrase i veg ivaretas interessene rundt kulturminner. Denne rørtraseen blir dyp og relativt omfattende. Alternativet til rørtrase i veg vil være tunnel. Tiltakshaver vurderer rørtrase som sitt primære valg.

Orkdal kommune og Meldal kommune er opptatt av at det i forbindelse med bygging av anlegget tas hensyn til en del konkrete forhold. Utbygger ser det som naturlig at gjengroing av området skjer på en naturlig måte. Under arbeidene vil det bli tatt hensyn i yngle- og hekketid, og hogst/rydding av skog skal gjennomføres skånsomt og med tanke for biologisk viktige områder og treslag. Rørgata skal så langt som mulig legges i veg.

Naturvernforbundet avdeling Orklaregionen ber om at konsesjon avslås, subsidiært at bare 10 % av middelvannføringen blir brukt i kraftproduksjon. Utbygger vurderer det slik at omsøkt vannuttak må legges til grunn for at prosjektet skal være økonomisk bærekraftig. Ny inntaksløsning vil dessuten øke kostnadene i prosjektet. Planlagt produksjon er således helt nødvendig for lønnsomheten i prosjektet.”

NVEs merknader

I St.prp. nr. 75 (2003-2004) Supplering av Verneplan for vassdrag ble det foreslått å åpne for konsesjonsbehandling av kraftverk med installasjon inntil 1 MW i vassdrag som er vernet i Verneplan for vassdrag. Dette ble vedtatt av Stortinget den 18.2.2005, jf. vedtaknr. 240. En helt klar forutsetning for å gi konsesjon vil likevel være at verneverdiene ikke blir svekket, jf. § 35 punkt 5 i vannressursloven.

På bakgrunn av Stortingets vedtak og ovennevnte forarbeider mener NVE at nye kraftverk i vernede vassdrag som hovedregel ikke skal bygges der en utbygging vil svekke verneverdiene. Det må imidlertid foretas en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle, der det legges vesentlig vekt på verneverdiene. For vernede vassdrag er vektlegging av endringer i vannføeringsregimet og naturinngrep viktige momenter i grunnlaget for å vurdere virkningene som et tiltak vil ha på verneverdiene.

Konsesjonsbehandling av mikro- og minikraftverk i vernede vassdrag er ment å skulle gi et bedre grunnlag for å vurdere miljøkonsekvensene av inngrepet og virkningene på verneverdiene enn kun en vurdering av om tiltaket er konsesjonspliktig.

NVE viser til at det tidligere er søkt om bygging av Stavelitjønna kraftverk i Svorka mellom kote 179 og 153. NVE vedtok i brev datert 6.3.2002 å stanse videre behandling av kraftverket til spørsmålet om vern ble avklart. Saken ble ikke tatt opp igjen til behandling da Svorka ble vernet.

Tiltakets virkninger

Nedenfor er det gitt en oversikt over hva NVE vurderer som de viktigste fordelene og skadene/ulempene ved den planlagte utbyggingen:

Fordeler

- Prosjektet vil i følge søknaden gi ca. 5,50 GWh i ny årlig fornybar energiproduksjon.
- Prosjektet kan gi både lokalt og regionalt energitilskudd og bidra med inntekter til grunneierne, samt skatteinntekter til Meldal og Orkdal kommuner.

Ulemper

- En utbygging vil medføre redusert vannføring i Svorka over en strekning på 2100 m mellom inntak og kraftstasjon.
- Tiltaket kan medføre negative konsekvenser for det biologiske mangfoldet i og langs elva. Spesielt kan en utbygging ha negative konsekvenser for de verdifulle naturtypene fossesprøytsone og bekkekløft.
- De tekniske inngrepene bl.a. i forhold til inntak og rørgate vil føre til uforholdsmessige store inngrep i Svorka og nærområdet, inkludert en bekkekløft som går parallelt med Stavelifossen. Inngrepene lar seg vanskelig gjennomføre på en landskapsmessig god måte.

NVEs vurdering

NVEs konkrete vurderinger bygger på informasjon gitt i konsesjonssøknad, tilleggsnotat etter NVEs sluttbefaring, fagrapporten for biologisk mangfold, miljørapport i forbindelse med konsesjonssøknad for Stavelitjønna kraftverk, ”Registrering av flora og naturtyper ved Stavelifossen, Meldal kommune” (Prestø, T. 2000), høringsuttalelser samt NVEs sluttbefaring av tiltaksområdet. NVE mener denne informasjonen er tilstrekkelig til å fatte et vedtak i saken.

Det argumenteres i søknaden med at tiltaket vil ha en positiv betydning for utbygger, grunneierne, lokalsamfunnet og kommunen. Siden vassdraget er vernet, er det særlig forholdet til verneverdiene som skal vurderes. Det overordnede målet med vassdragsvernet er å ta vare på et utsnitt av norsk vassdragsnatur. De vernede vassdragene skal nyttes til rekreasjon og friluftsliv, forskning og undervisning, og en del vil ha status som referansevassdrag.

I verneplanen for Svorka er følgende verneverdier vurdert:

- Geologisk mangfold – Stor verneverdi
- Biologisk mangfold – Meget stor verdi
- Landskapsbilde – Stor verneverdi
- Friluftsliv – Meget stor verneverdi
- Kulturmiljø – Stor verneverdi
- Landbruk – Stor verneverdi

NVE mener at en utbygging av Stavelifossen som omsøkt kan påvirke de verdiene som gjelder geologisk- og biologisk mangfold, landskapsbilde og friluftsliv. Dette vil bli diskutert nærmere i det følgende.

Geologisk mangfold, landskapsbilde og friluftsliv

Selve Stavelifossen ble registrert som et regionalt viktig vassdragselement under kartlegging av vassdragselementer i Meldal. Kartleggingen ble gjennomført av fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Stavelitjønna-Stavelifossen er registrert i naturbase som fossesprøytsone med verdi viktig. I følge naturbase ligger strekningen mellom kote 150 og 180 og fremstår som en markant naturtype i området. Området har innslag av kalkrikt berg/bergvegg.

Opplevelsen av fossen er størst i nærområdet til elvestrekningen. Stavelifossen er et flott skue under vårflommen, og et lokalt viktig mål for utfart i denne perioden. I konsekvensutredning utarbeidet av Statkraft Grøner Trondheim i forbindelse med søknaden til Stavelitjønna kraftverk blir det oppgitt at området brukes jevnlig. Ferdselen i området er i hovedsak knyttet til fiske, landskapsopplevelse, naturopplevelse, bær og soppsanking, fot-, ski- og sykkelturner. I ”Friluftshåndbok for Trondheim og Omegn” er veien forbi Stavelitjønna avmerket som sykkelsti.

I rapporten som omhandler virkninger på biologisk mangfold utarbeidet av Allskog BA, er det beskrevet en særegen bekkekløft/bergvegg som går parallelt med Stavelifossen på en strekning på ca. 100 m. Verdi har blitt satt til C, lokal verdi.

Meldal kommune og Orkdal kommune presiserer at ved en ev. konsesjon må rørgaten gå helt utenom bekkekløften i starten ved inntaksdam og at den i mest mulig grad skal følge eksisterende vei. Sør-Trøndelag fylkeskommune mener at opprinnelig inntaksløsning, med inntaksdam i sideløp og rørgate i/langs bekkekløft ikke er forenlig med verneplanen. De påpeker at en viktig del av vernegrunnlaget ligger i vassdragets helhetlige preg og verdier. Etter møte med tiltakshaver 25.10.2011 aksepterer fylkeskommunen et alternativ med inntaksarrangement nedstrøms tømmerfløtingsinnstallasjonene. Dette

alternativet tar hensyn til kulturminnene som ligger i sideløpet. NVE vil presisere at dette er hovedalternativet for inntaksløsning som ble presentert i endringsnotat datert 10.2.2012. NVE vil samtidig påpeke at selve inntaksarrangementet vil ligge i bekkekløfta og rørtraseen skal bli sprengt i fjell ved siden av kløfta.

I verneplanen er verneverdien for geologisk mangfold og landskapsbilde vurdert som stor. Bl.a. er fosser og bekkekløfter viktige landskapselementer og en del av det geologiske mangfoldet. Kanalen som planlegges sprengt ut fra hovedløpet til sideløp vil kreve en inngrepsbredde på minst 3 m i bakkeplan. I de øverste 100 m av rørtraseen må det for å få nødvendig fall sprenges en 5 m dyp rørgrøft. Med en rørdiameter på 1400 mm betyr dette at rørtraseen får en bredde på minst 8 m i bakkeplan. Videre nedover fra veikrysset ved Bukkbrustuggu er behovet for grøftedybde redusert til 3 – 3,5 m, uten at dette reduserer inngrepsbredden i bakkeplan. Det er relativt begrenset med areal mellom eksisterende skogsbilvei og sideløp, og mellom sideløp og hovedløp. Mye av dette arealet vil måtte tas i bruk til anleggsområde. Det blir mye sprengning, og erfaringsmessig vil det være krevende å gjennomføre anleggsarbeidet slik at sprengstein ikke havner ut i terrenget/ned i vassdraget. Det er også krevende å få satt i stand området på en landskapsmessig akseptabel måte. I og med at Svorka er et vernet vassdrag vil det bare kunne aksepteres svært små avvik i forhold til dagens tilstand. Anleggelse av terskel, kanal, dam og rørgate i området ved Stavelifossen blir store inngrep i et betydelig landskapselement.

Vassdragene som er vernet har *vesentlige* verdier, og NVE mener at opplevelsen av fossen og landskapet rundt vil endres i *vesentlig* grad både i forbindelse med inntaksarrangement og den første delen av rørgatetraseen. Ved at opplevelsen av fossen og landskapet rundt endres, vil dette også kunne ha negativ påvirkning på friluftslivet i området. I verneplanen er verneverdien for friluftsliv vurdert som meget stor. NVE mener at hensynet til friluftsliv i nærmiljøet skal ivaretas.

Biologisk mangfold

Det er flere botanisk viktige områder og mange ulike lokaliteter med rødlistearter i vassdraget. I vernevedtaket fra 2004 står det blant annet at områdene rundt Stavelifossen er spesielt verdifull i biologisk mangfold sammenheng. I naturbase er Stavelitjønna-Stavelifossen registrert som fossesprøytsone og har fått verdi "viktig".

Tommy Prestø (2000) har registrert totalt 138 mosearter ved Stavelifossen, der 24 av disse ikke er registrert andre steder i området. Det er også bemerket at 26 av disse artene kan signalisere spesielle naturverdier. Videre har Prestø registrert 67 arter av lav ved Stavelifossen, 20 av disse artene er ikke registrert andre steder i området. Det ble funnet en rødlistet lavart her, langnål (NT). Arten er knyttet til skog med store naturverdier og er dermed en god signalart. Viktigste trusler er bl.a. generell reduksjon av habitat og substrattilgang og arten blir påvirket av endrete lokale fuktighetsforhold. Av karplanter registrerte Prestø 110 ulike arter ved fossen, og 24 av disse var spesielle for området. Karplanten klåved (NT) ble funnet her. Påvirkningsfaktorer er blant andre oppdemming, vannstandregulering og vannløpsendring. Vasskraftutbygging og flomregulering har sterkt redusert dens egnete habitater i størstedelen av Norge.

Biomangfoldrapporten vurderer at det er lite trolig at vanntilknyttede og fuktighetskrevenne arter blir negativt berørt ved en begrenset reduksjon av vannføringen. Fylkesmannen er tilfreds med at det er planlagt minstevannføring, men er av den oppfatning at et område med et høyt antall arter er verd å bevare i et område som ellers er beskrevet som artsfattig. Naturvernforbundet mener at inngrepene reduserer verneverdien til Svorka, spesielt i forhold til biologisk mangfold.

NVE er av den oppfatning at Stavelitjønna-Stavelifossen åpenbart innehar verdifulle biotoper. Her er det funnet arter som signaliserer et område med store naturverdier. NVE anser imidlertid at en tilstrekkelig

minstevannføring kan ta vare på de fuktkrevende artene i området ved en ev. utbygging. De rødlistede artene er ikke avmerket på kart og det er derfor usikkert om de vil bli påvirket i forbindelse med ev. utbygging.

I rapporten til Statkraft Grøner Trondheim utpekes området mellom Stavelitjønna og Stavelifossen seg som en markant flomsone. Dette området oversvømmes hver vår, men har ellers i året liten vassføring utenom ved sterke regnskyll. I dette området er det også et markant fuktsig over kalkrikt berg, foruten en liten, kalkrik bergvegg. På disse stedene finnes en rekke arter som mangler ellers i området ved Stavelifossen. Dette området er vurdert å ikke bli påvirket av tiltaket. Lokaliteten er ikke tydelig avgrenset på kart og NVE er derfor usikker på om en ev. utbygging kommer i konflikt med dette området.

Elva har en god bestand av innlandsørret, også med et betydelig innslag av stor ørret. I tillegg huser tiltaksområdet oter (VU). Fylkesmannen vurderer at oter ikke blir vesentlig berørt av tiltaket. NVE er enig med fylkesmannen i at oter ikke vil bli vesentlig berørt. Virkningen på fisk og andre vannlevende organismer vurderes å være små negative. NVE mener at forholdet til fisk og vanntilknyttet flora og vanntilknyttet flora og fauna ikke vil være avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Forholdet til naturmangfoldloven

I NVE sin vurdering av søknaden om bygging av OK kraftverk legger vi til grunn reglene etter §§ 4, 5 og 8-12 i naturmangfoldloven (nml). Det kan gis konsesjon bare når fordeler ved gjennomføring av tiltaket er vurdert til å være større enn ulemper for allmenne og private interesser, jf. vannressursloven § 25. Konsekvensene av tiltaket for naturmangfoldet er et sentralt tema i denne vurderingen.

NVE mener nml. § 8 med krav om kunnskapsgrunnlag er oppfylt for naturtyper, vegetasjonstyper, moser og lav som er de temaene innenfor biologisk mangfold vi i denne saken mener er mest sentralt.

NVE mener at en utbygging kan være i strid med nml. § 4 om forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer. Terskel, kanal, dam og rørgate i området ved Stavelifossen blir store inngrep i et betydelig landskapselement som også innehar store verdier i biologisk sammenheng i form av en fossesprøytsone med verdi B og bekkekløft med verdi C.

Av rødlistede arter er det registrert langnål (NT), gubbeskjegg (NT), rustdoggnål (NT), klåved (NT), strandsnipe (NT) og oter (VU). NVE mener det må legges vekt på truede eller sårbare arter jf. nml. § 5. Det knyttes noe usikkerhet til hvor enkelte av artene finnes. NVE antar at en tilstrekkelig minstevannføring vil kunne ta vare på fuktighetskrevede moser, lav og karplanter i tiltaksområdet. Oter og strandsnipe vurderes å ikke bli negativt berørt av utbyggingen.

Det må legges vesentlig vekt på å unngå vesentlig skade på naturmangfoldet, herunder nevnte naturtyper og arter i forannevnte avsnitt, jf. § 9.

Svorka er vernet oppstrøms inntaket til Svorkmo kraftverk. Innenfor nedbørsfeltet til Svorka er det ingen kraftverksutbygginger. Nml § 10 om sumvirkninger er derfor ikke vurdert nærmere.

Naturmangfoldloven § 11 fastslår at tiltakshaver skal dekke kostnader ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som utbyggingen kan volde, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Ved en eventuell konsesjon vil det bli gitt et sett vilkår som ivaretar dette prinsippet.

Ved vurdering av avbøtende tiltak ved en ev. konsesjon vil prinsippene om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, samt kravet om å begrense skader på naturmangfoldet i § 12 stå sentralt.

Oppsummering

I vurderingen av omsøkte tiltak har NVE lagt vekt på vassdragets helhetlige preg og verdier. Dette var ett av de viktigste momentene ved begrunnelsen for vernet. I og med at Svorka er et vernet vassdrag vil det bare kunne aksepteres svært små avvik i forhold til dagens tilstand. Anleggelse av terskel, kanal, dam og rørgate i området ved Stavelifossen blir store inngrep i et betydelig landskapselement og er ikke forenelig med verneformålet for vassdraget. NVE mener at disse inngrepene vil forringe verneverdiene, spesielt i forhold til geologisk mangfold, landskapsbilde og friluftsliv. Tiltaket er omsøkt med en produksjon på ca. 5,50 GWh, og NVE mener at dette er lite i forhold til de store inngrepene tiltaket medfører. NVE mener at tiltaket medfører skader og ulemper for allmenne interesser som er større enn de fordelene tiltaket vil gi.

I vernevedtaket fra 2004 står det at områdene rundt Stavelifossen er spesielt verdifull i biologisk mangfold sammenheng. NVE er enig i dette, men dette har ikke blitt tillagt avgjørende vekt i vurderingen av konsesjonsspørsmålet.

Konklusjon

NVE mener at bygging av OK kraftverk både vil være i konflikt med vernestatus for vassdraget og uavhengig av dette medføre skade og ulempe for allmenne interesser som er større enn de fordelene tiltaket vil gi. Kravet i vannressursloven § 25 og § 35 første ledd, post 5 og 8 er dermed ikke oppfylt. NVE gir derfor ikke tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av OK kraftverk.

NVE har ikke vurdert tiltakets konfliktgrad i forhold til andre allmenne interesser som bl.a. kulturmiljø og landbruk som også inngår som deler av grunnlaget for vernet da vi mener at geologisk mangfold, landskapsbilde og friluftsliv i så stor grad berøres at dette i seg selv er tilstrekkelig til å avslå søknaden.

Klageadgang

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet (OED) av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra det tidspunkt underretningen er kommet frem til partene, jf. kapittel VI i forvaltningsloven. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til OED og sendes til NVE. Vi foretrekker elektroniske oversendelser til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

for Gry Berg
Rune Flatby
avdelingsdirektør

for Øystein Grundt
seksjonssjef

Kopi:

Meldal kommune, Kvamsveien 2, 7336 MELDAL

Orkdal kommune, Postboks 83, 7301 ORKANGER

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Postboks 4710 Sluppen, 7468 TRONDHEIM

Sør-Trøndelag Fylkeskommune, Posttuttak 7004 TRONDHEIM

Direktoratet for Naturforvaltning, Postboks 5672 Sluppen, 7485 TRONDHEIM

Samediggi/Sametinget, Ávjovárgeaidnu 50, 9730 KARASJOK

Reindrifftsforvaltningen Sør-Trøndelag/Hedmark v/Reindrifftsagronomen i
Sør_trøndelag/Hedmark, Postboks 121, 7361 RØROS

Statens vegvesen – Region midt, Fylkeshuset, 6404 MOLDE

TrønderEnergi Kraft AS, 7496 TRONDHEIM

Naturvernforbundet avd. Orklaregionen, c/o Knut Bonvik, Håggåvegen 13 B, 7320
FANNREM

Pål Espås, Pb 4505 Osloveien, 7018 TRONDHEIM